

fælles organer skal kunne udøve beføjelser, samt en angivelse af beføjelsernes indhold, f. eks. om de går ud på at fastsætte generelle regler, træffe konkrete beslutninger af administrativ karakter eller afgøre retstvister. Kravet om, at sådan præcisering skal fremgå af loven, udelukker, at det overlades til vedkommende internationale organer selv at bestemme omfanget af deres beføjelser. Derimod ligger der ikke i grundlovsbestemmelsen nogen kvantitativ begrænsning. Det kan altså ikke kræves, at overdragelsen kun sker i begrænset omfang, d. v. s. i ringe omfang eller på mindre væsentlige sagsområder.

Anvendelsen af art. 235 er som ovenfor anført knyttet til de i traktatens øvrige bestemmelser angivne virkeområder. Omfanget af de beføjelser, der overlades EFs institutioner, er på denne måde nærmere bestemt.

Der henvises i øvrigt til justitsministeriets redegørelse om EF og grundloven, afsnit IV, punkt 2.c (side 51-56).

Spørgsmål 32:

Europa-domstolen har i en række afgørelser fastslået princippet om, at fællesskabsretten skal have ubetinget forrang frem for medlemsstaternes nationale retsregler ved medlemsstaternes domstole. Er det konsekvens af dette princip, at medlemsstaternes domstole og administrative organer er pligtige til at tilsidesætte enhver national retsregel i den udstrækning, den måtte være uforenelig med en umiddelbart anvendelig fællesskabsretlig regel?

Er det en konsekvens af dette princip, at medlemsstaternes domstole og eventuelt tilføjede administrative organer skylder Fællesskabernes lovgivende organer og Europa-domstolen lydighed uafhængig af den pågældende medlemsstats forfatning og øvrige lovgivning?

Vil de krav til en ansøgerstat, der følger af forrangsprincippet, være opfyldt ved en forsikring fra regeringen om, at lovgivningsmagten ikke agter at lovgive i strid med fællesskabsretten — uanset at statens forfatning ikke gør det muligt at hindre lovgivningsmagten i at lovgive på fællesskabsstridig måde?

Svar:

ad 1. afsnit: Som det er anført i spørgsmålet, har Europa-domstolen i en række afgørelser fastslået princippet om fællesskabsrettens forrang frem for medlemsstaternes nationale retsregler ved medlemsstaternes domstole. Dette gælder dog kun de umiddelbart anvendelige fællesskabsregler.

Anvender en dansk domstol derfor en dansk lov, der strider mod en sådan fællesskabsregel, indebærer dette et brud på fællesskabsretten.

Også efter den almindelige folkeret er det imidlertid klart, at en stat ikke kan undlade at opfylde sine internationale forpligtelser under henvisning til, at disse strider mod intern ret. Undlader en dansk domstol i et sådant tilfælde at respektere Danmarks folkeretlige forpligtelser, indebærer også dette et internationalt retsbrud.

De krav, som folkeretten eller fællesskabsretten stiller, opfyldes primært ved at undlade at lovgive i strid hermed.

Opstår der imidlertid et spørgsmål om konflikt mellem dansk ret og Danmarks internationale forpligtelser, træffer danske domstole deres afgørelse på grundlag af dansk forfatningsret og praksis vedrørende forholdet mellem international ret og dansk ret. Om indholdet af danske retsregler på dette punkt henvises til justitsministeriets redegørelse om EF og grundloven, afsnit V, punkt 2 og 3 (side 66-86) og sammendraget side 8-9 og til professor Max Sørensens responsum af 18. januar 1971 (Juristen nr. 25, side 439).

ad 2. afsnit: Nej. Som det blandt andet fremgår af svaret på dette spørgsmåls første afsnit, vil danske domstole til stadighed være bundet af det danske retssystem og skyldte den danske lovgiver den loyalitet, der følger af deres forfatningsretlige stilling.

ad 3. afsnit: Ved ratifikation af tiltrædelsestraktaten påtager Danmark sig de forpligtelser, der er indeholdt i traktaten.

En yderligere forsikring, af hvilken art den end kunne tænkes, ville derfor være overflødig og uden selvstændig retsvirkning.

I øvrigt er det intetsteds i fællesskabsretten krævet af medlemsstaterne, at en sådan forsikring skal afgives, og princippet om fællesskabsrettens forrang er ikke fuldt ud tilsikret i de nuværende medlemslande.